

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 29 ноември 2024 година

Соопштение за печатот

Позначајни движења во платниот биланс¹ во третиот квартал од 2024 година

Во третиот квартал од 2024 година, во тековните трансакции со нерезидентите е остварен суфицит од 263,3 милиони евра, како резултат на суфицитот кај салдото на секундарниот доход и во размената на услуги. Кај финансиските трансакции со нерезидентите се остварени нето-приливи врз основа на директни инвестиции, а нето-одливи врз основа на трговски кредити, валути и депозити, портфолио-инвестиции и заеми.

Основни компоненти на платниот биланс на Република Северна Македонија (во милиони евра)

	тековна година				претходна година				квартална промена		годишна промена		збирна промена	
	Кв.1 2024	Кв.2 2024	Кв.3 2024	Кв.1-Кв.3 2024	Кв.1 2023	Кв.2 2023	Кв.3 2023	Кв.1-Кв.3 2023	милиони евра	%	милиони евра	%	милиони евра	%
Тековна сметка	-190.4	-104.9	263.3	-32.0	78.6	-126.7	229.1	181.0	368.2	...*	34.2	14.9	-213.0	...*
Стоки	-816.1	-740.3	-632.3	-2,188.7	-620.5	-596.4	-634.0	-1,850.9	108.1	-14.6	1.7	-0.3	-337.8	18.3
Услуги	303.1	243.0	366.4	912.5	254.3	14.5	292.9	561.6	123.4	50.8	73.5	25.1	350.9	62.5
Примарен доход	-196.9	-193.2	-197.8	-588.0	-183.0	-184.4	-189.6	-557.0	-4.6	2.4	-8.2	4.3	-31.0	5.6
Секундарен доход	519.4	585.7	727.0	1,832.2	627.8	639.7	759.8	2,027.3	141.4	24.1	-32.8	-4.3	-195.1	-9.6
Капитална сметка	0.0	0.5	-0.3	0.3	0.2	-0.5	-0.5	-0.8	-0.8		0.3		1.1	
Финансиска сметка	-182.6	-63.0	272.9	27.2	75.6	-119.8	256.5	212.3	335.9		16.4		-185.1	
Позначајни компоненти:				0.0				0.0	0.0		0.0			
Директни инвестиции	-268.8	-209.3	-237.0	-715.1	-129.5	-119.7	-40.1	-289.3	-27.7		-197.0		-425.9	
Нето-стекување средства	219.9	17.1	55.2	292.2	214.7	130.1	168.1	512.9	38.1		-112.9		-220.7	
Сопственички капитал	28.1	30.9	31.3	90.4	15.2	22.1	19.0	56.3	0.3		12.3		34.0	
Реинвестирање на добивка	4.8	2.6	5.2	12.7	1.3	1.3	1.3	4.0	2.6		3.9		8.7	
Должнички инструменти	187.0	-16.5	18.7	189.2	198.2	106.6	147.8	452.6	35.2		-129.1		-263.4	
Нето-создавање обврски	488.7	226.4	292.3	1,007.3	344.2	249.7	208.2	802.1	65.9		84.1		205.2	
Сопственички капитал	97.7	71.6	39.9	209.2	49.8	68.5	104.4	222.8	-31.8		-64.6		-13.6	
Реинвестирање на добивка	139.9	82.2	22.2	244.3	34.8	34.8	34.8	104.5	-60.0		-12.7		139.8	
Должнички инструменти	251.1	72.5	230.2	553.9	259.6	146.4	68.9	474.8	157.6		161.3		79.0	
Портфолио-инвестиции	67.0	47.3	106.8	221.1	-438.5	20.0	414.9	-3.5	59.5		-308.2		224.6	
Валути и депозити	174.3	89.2	140.3	403.8	124.0	120.1	268.1	512.2	51.2		-127.7		-108.4	
Заеми	23.0	-48.2	69.7	44.5	163.7	-174.2	-8.1	-18.5	117.9		77.7		63.0	
Трговски кредити	115.2	43.1	199.8	358.2	84.9	-17.7	-69.8	-2.6	156.7		269.7		360.8	
Девизни резерви	-291.9	15.4	-3.4	-279.9	266.7	52.3	-308.7	10.3	-18.8		305.3		-290.2	

...* процентуалната промена е над 100

Напомена: Во финансиската сметка знакот (-) означува нето-приливи од странство. Кај девизните резерви знакот (+) означува зголемување, додека знакот (-) означува намалување на девизните средства. Во податоците за девизните резерви се исклучени ценовните промени и курсните разлики.

Извор: НБРСМ.

Тековна сметка

Суфицитот во тековните трансакции со нерезидентите во третиот квартал од 2024 година од 263,3 милиони евра е резултат на нето-приливите остварени кај секундарниот доход и размената на услуги (727 и 366,4 милиони евра, соодветно), коишто го надминаа дефицитот остварен кај стоковната размена (632,3 милиони евра) и кај примарниот доход (197,8 милиони евра).

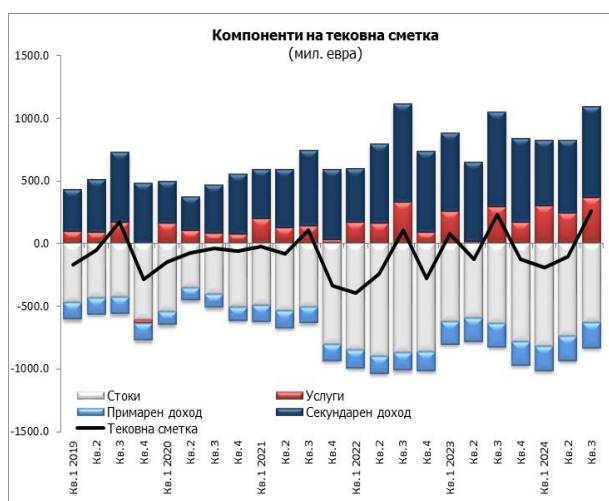
¹ Платниот биланс претставува статистички извештај којшто систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Северна Македонија со странство за определен временски период, односно ги сумира тековните, капиталните и финансиските трансакции помеѓу резидентите и нерезидентите.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Во споредба со вториот квартал од годината, кога тековната сметка забележа дефицит од 104,9 милиони евра, подобрувања се остварени кај секундарниот доход (за 141,4 милиони евра), размената на услуги (за 123,4 милиони евра) и кај стоковната размена (за 108,1 милион евра), наспроти умереното влошување кај подбилансот на примарниот доход (за 4,6 милиони евра).

Во споредба со третиот квартал од минатата година, суфицитот во тековната сметка бележи зголемување за 34,2 милиона евра, што во најголем дел се објаснува со зголемените нето-приливи кај размената на услуги (за 73,5 милиони евра) и намалениот дефицит кај стоковната размена (за 1,7 милиони евра). Влошување бележат подбилансите кај секундарниот доход и кај примарниот доход (32,8 и 8,2 милиона евра, соодветно).

Извор: НБРСМ.

Финансиска сметка

Кај финансиските трансакции со нерезидентите, во третиот квартал од 2024 година, се забележани нето-приливи кај директните инвестиции (237 милиони евра), додека нето-одливи се забележани кај трговските кредити (199,8 милиони евра), валутите и депозитите (140,3 милиони евра), портфолио-инвестициите (106,8 милиони евра) и заемите (69,7 милиони евра).

Во третиот квартал, кај директните инвестиции се остварени нето-приливи од 237 милиони евра. Анализирano по компоненти, ваквите остварувања се резултат на нето-приливите кај меѓукомпанискиот долг (211,5 милиони евра), реинвестираната добивка (16,9 милиони евра) и кај сопственичкиот капитал (8,6 милиони евра). Од почетокот на годината заклучно со септември, врз основа на директни инвестиции се остварени нето-приливи во износ од 715,1 милион евра, што во споредба со истиот период од минатата година претставува зголемување за 425,9 милиони евра.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Обврските врз основа на директни инвестиции, во третиот квартал од 2024 година², бележат зголемување од 292,3 милиони евра, како резултат на нето-растот на: меѓукомпанискиот долг (230,2 милиона евра), сопственичкиот капитал (39,9 милион евра) и реинвестираната добивка (22,2 милиона евра).

Средствата врз основа на директни инвестиции се зголемени за 55,2 милиона евра, при зголемени побарувања врз основа на: сопственички капитал (за 31,3 милиони евра), меѓукомпаниски долг (за 18,7 милиони евра) и реинвестирана добивка (за 5,2 милиона евра).

Во третиот квартал од годината, нето-обврските врз основа на портфолио-инвестиции се намалени за 106,8 милиони евра, во најголем дел како резултат на намалените обврски врз основа на претходно издадени должнички хартии од вредност од страна на државата, а во помал дел и од реоткупот на домашните еврообврзници од страна на резиденти. Истовремено, остварени се зголемени побарувања од вложувањата на резидентите во странски сопственички и должнички хартии од вредност (14,7 милиони евра и 26 милиони евра, соодветно).

Нето-обврските врз основа на заеми се намалени за 69,7 милиони евра во најголем дел како резултат на нето-одливите кај централната банка³ (38,3 милиони евра) и државата (32,2 милиона евра), а во помал дел и кај секторот „останати депозитни институции“ (3,4 милиони евра), наспроти нето-приливите кај останатите сектори⁴ (4,2 милиона евра).

Извор: НБРСМ.

Во периодот јануари – септември 2024 година, нето-приливите од директни инвестиции (715,1 милион евра), како и девизните резерви овозможува финансирање на дефицитот на

² Се прикажуваат директните инвестиции во зависност од тоа дали финансиските трансакции создаваат обврска кон или побарување (средства) од странство.

³ Активности на Народната банка за управување со девизните резерви.

⁴ Останатите сектори опфаќаат: останати финансиски институции, нефинансиски претпријатија, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

тековната сметка и на нето-одливите остварени кај останатите компоненти на финансиската сметка.

Ревизии на податоците

Податоците за платниот биланс во ова соопштение содржат редовна ревизија на податоците за периодот јануари – јуни 2024 година заради подобрување на нивниот квалитет. Притоа, ревизијата на податоците придонесе за намалување на дефицитот во тековната сметка за 11,5 милиони евра, главно како резултат на зголемениот суфицит кај размената на услуги и кај секундарниот доход (4,2 милиона евра и 2,1 милион евра, соодветно) и намалениот дефицит кај стоковната размена и подбилансот на примарен доход (за 4,2 милиона евра и 1 милион евра, соодветно).

Кај финансиската сметка ревизијата доведе до поголеми нето-обврски за 13,6 милиони евра, главно како резултат на зголемувањето на нето-приливите кај директните инвестиции (за 22 милиона евра), при зголемени нето-одливи кај трговските кредити (за 11,4 милиони евра).

Поради ревизијата на податоците дојде до намалување на грешките и пропустите за периодот јануари – јуни 2024 година за 25,1 милион евра.

Придружни информации

Временски серии податоци: годишни, квартални и месечни податоци за платниот биланс
http://www.nbrm.mk/platen_bilans.nspix

Методолошки појаснувања: http://www.nbrm.mk/platen_bilans.nspix

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

https://www.nbrm.mk/kalendar_na_objavuvanje_na_podatoci.nspix

Квартален платен биланс: 28 февруари 2025 (референтен период, заклучно со декември 2024 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 103 (или 110/108).